Բ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 320 ՇԱԲԱԹ 5 ՓԵՏՐՎԱՐ 1877

ԼՐԱԳԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՏՆՕՐԷՆ ԽՄԲԱԳԻՐ
ԵՒ
ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ
ՆԻԿ. Մ. ԹԻՒԼՊԵՆՏՃԵԱՆ

ԳԻՆ 30 ՓԱՐԱՅ

ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ
Ղալաթիա Բէրլէմպէ Բազար Իքսի Խանի դէմը Սամուր փոս. Ղոց Թիւ 8

ՏԵՂԱԿԱՆ

Միահաւ փ աշխի անկմանը վրայ

Օտար լրագրաց կարծիքը

Նախորդ մէկ քանի թերթերով այս նշանաւոր դէպքին վրայօք օտար դիմաւոր լրագիրներէն ոմանց կարծիքն համառօտիւ յիշատակեցինք։ Այս անգամ ալ հարկ կ'համարիմք բուն այդ յօդուածոց գլխաւոր մասերն ըստ բնագրին յառաջ բերել առեղջ, որք լուր բաշադրութեան արժանի և հրահանգիչ ըլլալէ զուրկ չեն։

Պհաւսիկ Թայմզի յօդուածը։

«Հաւսիւ թէ քանի մ'օր անցած էր՝ կբսէ Քոնֆէրանսին պատրաստած ծրագրին անվհտեր մերժմանը վրայ, երբ Միահաւ փաշայ մէկ ժամու մը գիւցաղնը եղաւ, և որ կը թուէր թէ օսմ. կայսրութեանը համար նոր թուական մը պիտի բանար։ Իւր բնաձիր յատկութեանցը վրայ հիմնուած յոյսերը կատարելապէս ճշմարտիլ սկսած էին։ Միահաւ բաշայ իւր նոր ասպարէզը մտնելու առաջին օրէն՝ հաստատամիտ, ազդու և հանճարեղ անձ մ'ըլլալը ցոյց տըւաւ։ Ինքը ո՛չ միայն լուսամիտ բաշայ մ'եղաւ, այլ նաև կտրուկ եւ ջրաւոր վարիչ (ատմինիսթրաթէօր) մը։ որ միահեծան ու բացարձակ կառավարութիւն մը սահմանադրական վիճակի մը փոխելու և վերածելու իւր առաջադրութիւնները՝ ներկայ ազատամբական խառվութեանց ծագումէն շատ յառաջ սկսած ու յղացած էր (1)։ Ասկէ 12 տարի առաջ Դանուբեան գաւառին կուսակալ անուանելով, այն տեղն տակաւին կ. Պոլսոյ պաշտօնական ակումբներէն դուրս չէր ճանչցուեր, և գլխաւոր ու երևելի պաշտօն մ'ալ չէր յանձնուած իրեն։ Երբ կուսակալ եղաւ, քիչ տեղի մէջ ցոյց տուաւ թէ ինքը ճարտար և հաստատամիտ մարդոցմէ մին է, որուն պէտք կունենայ պետութիւն մը վստահելի պահուն, և Պուլկարիոյ մէջ իր ստացած համբաւը վերջէն հաստատուեցաւ Ապտ-իւլ-Ազիզի դահընկեցութեան գործոյն մանակցութեամբը։ Այս դէպքէն ի վեր Միահաւ բաշայ՝ օսմանեան կայսրութեանը ժողովոյ մէջ ամենէն նշանաւոր անձը եղաւ կամ այնպէս համարուեցաւ։

Իսկ Բ. Դրան մէջ արդէն կեցած ներհակութիւններն ու նախանձոտութիւնները ամենուն դիտցած բանն է, որոնք թէպէտ անտես կառնուէին և ուշադրութիւն չէին դրաւեր, վերջին պատահած ժամանակակից նշանաւոր և մեծ դէպքերուն մէջն, ու Միահաւի վայելած փայլուն ու փառաւոր ժողովրդական համբաւն ե համակրութեան առաջը, Միահաւ բաշայ որ Պետ. խորհրդոյ նախագահութիւնը կ'վարէր, այս ժողովը իւր մտադրած Սահմանադրութեան նեցուկն ու հոգին նկատելով, մեծ եպարդոս անուանեցաւ, յիշեալ Սահմանադրութիւնը հրատարակելու համար միայն։ Մէհմէտ Րիւշտի բաշայ, որ թէպէտ հին դպրոցին կ'վերաբերի, սակայն ոչ նուազ անկեղծ, պարկեշտ, պատկառանաց և յարգանաց արժանի, ու աղատամիտ ղգացմանց տէր պետական անձ մնէ, Միահաւի թողուլ հարկադրուեցաւ իւր եպարդոսական աթոռը։

Մէհմէտ Րիւշտի բաշայ ամիսներով դէմ կեցած էր Միահաւի Սահմանադրութեանն հրատարակուելուն։ Սորա հեղինակը ղայդ յանձնաժողովոյ մը քննութենէն անցընել տուած և հարկ եղած որոշումն ալ առեր էր հաստատելու համար թէ այդ նոր օրէնսդրութիւնը բնաւ կրօնական օրինաց հակառակ չէ։ Իսկ Մէհմէտ Րիւշտի առ այդ ըրած ընդդիմութեան պատճառն աւելի քաղաքական էր քան թէ կրօնական խղճի տեսութեամբ։ Սա կ'պնդէր թէ այդ սահմանադրութիւնը ապօրինաւոր գործ մը, և Սուլթանին վերապատկանող իշխանութիւնն ալ սահմանափակելու յատուկ անարժան միջոց մ'եղած պիտի ըլլար։ Բայց բուն իսկ ընդդիմութեան ճշմարիտ պատճառն այն էր թէ՝ Մէհմէտ Րիւշտի բաշայ բոլորովին անգործադրելի կ'համարէր Միահաւի այդ օրէնքը օսմ. կայսրութեան համար, և թէ ամէն վտանգաւոր շարժութենէ զատ ուրիշ բան մը չէր։

Իսկ պարագաները մեծապէս օգնեցին Միահաւ բաշայի, որք և թէ չպատահէին՝ իրօք այդ Սահմանադրութիւնը չպիտի կարենար հրատարակուիլ։ Բացարձակապէս անհրաժեշտ եղած էր այնպիսի բան մը գտնել՝ որ կարենար Քոնֆէրանսի ըրած առաջարկութեանց տեղը բռնել, և Միահաւի Սահմանադրութիւնը մտաւ այդ փնտռուած և ուզուած բանն էր։ Մէհմէտ Րիւշտի շատ պզտիկութիւնը ու չափաւորը էր Միահաւի բլանը, բայց հրաւիրուելու որ հրաժարի պաշտօնէն։ Միահաւ բաշա անոր տեղն անցաւ, և Սահմանադրութիւնը հրատարակուեցաւ ամենակատարեալ կերպիւ, և թնդանօթաց որոտմամբ ճիշդ այն պահուն՝ որ Օսմանցի փոխանորդք ալ առաջին անգամ մեծ տէրութեանց փոխանորդներուն հետ պիտի նստէին դեսպանաժողովոյ պաշտօնական գումարմանը մէջ։

Ասկէ ետքի անցած դէպքերն յայտնի են, բայց պէտք է ըսել թէ Քոնֆէրանսի լուծուելէն ի վեր, կ. Պոլսոյ մէջ կարծեաց տարբերութիւններն ու պատահառութիւնները երթալով կը զօրանային։ Կերեւի թէ Միահաւ բաշա իրաւահոգ և հաշտասէր դիրք մը բռնած էր։ Նախորդ եպարգոս Մէհմէտ Րիւշտի բաշա հրաւիրուեցաւ նորէն կառավարութեան մէջ մտնել, և պաշտօնէից ժողովոյ անդամ ընտրուեցաւ։ Իսկ ժամանակին վտանգներն Միահաւ բաշայի նորատուտ գաղափարներն՝ կ'երեւի թէ՝ Սուլթանին վրայ իրենց ազդեցութիւնները ըրած ըլլալու էին։ Ուստի

(1) Ընթերցողք կ'յիշեն հարկաւ թէ Թայմզի ակնարկած այս կետը մեք ասկէ ամիս մ'առաջ դիտել տըրուած էինք մեր սոյն թերթին մէջ։

Ծ. Խ.

ինկաւ Միհաթի բաշա, ոյն որ ըսած էր թէ ինքն իր այդ բարձր պաշտօնին մէջ, կառավարութիւնը հին դրութեան համաձայն բռնող և վարող պաշտօնէից վերջինը պիտի ըլլար։ Սա կ'ուզէր իրօք ատհմանադրական նախարար մ'ըլլալ, ամենէն նոր ու տարօրինակ օրենսդրութեան մը ուղեցոյցն ու ակռաները ըլլալ։ Բայց ամենահաստարակ կերպիւ մը մէկդի նետուեցաւ, ինչպէս նետուեր էին իրմէ առջի այնքան նպարդոսները։

* * *

Թայմզի վերոյգրեալ տեսութենէն յետոյ, հարկ կ'համարիմք ցելի նիւզ անգ. թերթին ալ՝ միևնոյն դէպքին վրայօք ըրած դիտողութիւնը յառաջ բերել, որ առաջինէն ոչ նուազ ուշադրութեան արժանի է։

«Միհաթի փաշայ, կըսէ, օսմ. Սահմանադրութեան հեղինակն եղած էր, և իր այս առաջադրութեանը ունէ կերպարանք մ'առնուլ սկսած պահուն՝ իր պաշտօնէ հեռացումն ու անկումը՝ ցոյց տալ կերեւի թէ այդ Սահմանադրութիւնն ալ ըստ ինքեան հաճելի բան մ'եղած ըլլալու չէ յաչս նոյն ինքն Սուլթանին։ Միհաթի փաշայի եպարգոսական անուանումը եղած էր՝ տերութեանց լիազօր փոխանորդաց մասնաւոր դուռմարուճն ու փօնֆէրանսին պաշտօնական նիստերն իրարմէ զատող այն կարճատև միջոցին մէջ։ Օսմ. կառավարութիւնն այն ատեն հարկ կ'դատեր իմացնել աշխարհի թէ, այս եպարգոսական անուանումէն սկսեալ ընդ միշտ՝ «յառաջդիմութեան, հաստատամիտ յարատեւութեան և հաշտասիրութեան քաղաքականութիւնը»— որոյ ներկայացուցչին էր Միհաթի փաշայ, թուրքերուն աչքը տնկելու և բարդատաճելու սկսած է։

Մենք այն ատենը կըսէինք թէ, կը չարունակէ յիշեալ թերթը, Միհաթի այդ անուանումը՝ բանակցութեանց յաջողութեանը քիչ պիտի նպաստէ, և անկէ ի վեր դէպքերն հաստատեցին մեր այդ ըսածին ճշմարտութիւնը։ Ուստի և բնական է այնպէս նկատել թէ իր պաշտօնանկութիւնը, ձեռ թիւրքիի կառավարութեան անկումը նշանակէ թէ ոչ, փոքր ի շատէ կ'զօրացնէ այն ակնկալութիւնն ու յոյսը՝ թէ օսմ. կառավարութիւնը վերջապէս ժամը 11ին՝ հաշտասէր քաղաքականութիւն մը ձեռք առնելու ելած է։ Միհաթի Սահմանադրութեան ըլլալին նպատակն էր՝ Դրնէն պահանջուելիք զիջումներուն առիթը բռնել տալ զայդ, իսկ այս նպատակին անյաջող ելնելը —եթէ Միհաթի անկումը այդ ձախողուածը կ'նշանակէ— շատ նպաստաւոր է թէ Սուլթանին շահուցը և թէ բոլոր եւրոպայի պահանջած քաղաքականութեանը։

Պաշտօնազուրկ նախարարը, որ հազիւ եօթն շաբաթ իշխանութիւն վարեց, բնաւ բան մ'ալ չըրաւ որ կարենար իրմէ սպասուած ակնկալութիւնները ճշմարտել։ Դժուար է հասկնալ թէ ինչպես այդպիսի փորձերն յըմտութեամբ կընային արդիւնք մը խոստանալ, եթէ իրօք յըմտութեամբ էր առիթ արդիւնք մ'սպասելու յոյսերն։ Միհաթի բաշա անկէ առաջ ալ քանի մը չէր ըրած, որ այսպիսի քննադատական և վտանգալից վայրկեաններու մէջ երկրի մը վարչութիւնը ձեռքն առնելու քնդանգութեան և կարողութեան տէր մէկին ըլլալը ճանչցնէր կամ ենթադրել տայր։ Պօլսոյ մեր թղթակիցը, Միհատ բաշայի իր իղձերն ամենայն եռանդեամբ յայտարարած պահուն՝ խօսելով նորա նկատմամբ կըսէր թէ «թուրքիոյ իրրև աղատարարն ու փրկիչը այդ մարդը ողջունողներն կամ ինքզինքին կ'խաբեն, կամ ուրիշները խաբել կուզեն։»

Եթէ Միհաթի վրայ զարմացողաց առ ինքն վերջնծայած բարձր ընդունակութեան և կարողութեան, ինչպէս նաև բարի և մեծ դիտաւորութեանց տէր մէկն ըլլալն ալ ընդունինք պահ մը, դարձեալ պէտք է խոստովանիլ թէ պարզապէս անկարող պիտի ըլլար միտքը դրածն ի գլուխ հանելու, իրեն ալակէց և գործակից չունենալուն համար։ Վերջնորդիչ պաշտօնեայ մը՝ ամեն բանէն առաջ՝ պէտք է իր գովը, եւտեւն ու չուրջը՝ իր նպատակին և առաջադրութեանցը լեզուէն հասկըցնելու կարող և առանց համոզմամբ յարեալ մարդիկներ ու ալակիցներ ունենայ, բայց ասանկ մարդ կրնանք ըսել թէ չկայ բնաւ Թուրքիոյ մէջ։ Մեծն Պետրոս երբ Հին Ռուսիան վերանորոգել ուզեց, պէտք ունեցաւ օտարազգիներ գործածել իրր միջոց և գործակատար, որպէս զի իր վերանորոգմանցը լեզուէն ու բնութենէն հասկցող և առ այդ նեցուկ ըլլալու նոր սերունդ մը կարենայ հասցընել։

Իսկ շատ հաւանական է թէ Միհաթի փաշայ՝ տաճիկ կառավարութիւնը վերանորոգելու իրական և լուրջ գաղափարը մտքէն իսկ անցուցած չըլլայ։ Տարակոյս չկայ թէ ինքն ալ շատ աղեկ գիտեր, –ինչպէս նաև ամեն անոնք, որ ամեն մէկ ըրածը հետաքրքրութեամբ կը դիտեին առանց ինքզինքին խաբելու– թէ ինքը եւրոպայի առաջը պարզապէս արեւմըտեան կառավարութեանց նմանիլ մը կերձնել կը ջանար, որպէս զի եւրոպայի ուշադրութիւնը տաճկաբնակ քրիստոնէից ցաւոցն ու գանգատանացը վրայէն հեռացնէ և ի բաց վանէ։ Պօլսոյ մեր թղթակիցը կը հաւատայ թէ, Միհաթի փաշայ մեծապէս պատասխանատու է վերջին մայիս ամսուան մէջ կատարուած Պուլկարիոյ կոտորածին ու վայրագութեանցը և թէ այն ատեն բան մ'ալ չըրաւ այդ ոճրագործութեանց հեղինակները պատժելու համար, և անկէ ի վեր ալ բնաւ ո և է բան մը չըրաւ այդ մասին, Այլ իւր կարծեցեալ և ինքնակոչ բարւոյ դիտաւորութեանց չափն ու արժէքը ճանչցուց իսմայիլ պէյը, նախագահ անուանելով Պուլկարիոյ կոտորածն ընող Պաշը պօզուքներուն հրամանատար Շեվքէթ փաշային դատելու կոչուած ատեանին, Գ. Պարէնկի խիստ և ուժգին բողոքանացը, և Շեվքէթ բաշայի պատժուիլը խնդրող Լորտ Տերպիի պահանջմանն հակառակ։

Իրաւացի չէ՞ ըսել արդեօք թէ Միհաթ փաշայ, իր վերանորոգիչ դաղափարներովն ու բարձր դիտաւորութիւններովն հանդերձ, կոտորածն ընող չարագործներն ու ոճրագործները պաշտպանելուն մէջ չահ մ'ունէր։

ԿԱՂԱԿԱՆ

ԼՈՐՏ ՍԱԼԻՍԲՐԻ

և

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Ամ Աբեւեան խնդրոյն վրայօք անգլիական կառավարութեան փոխանակած պաշտօնական դրութիւններն հրատարակուեցան, կապոյտ-ցետրակ անունով, յորմէ հետեւեալ կարեւոր տեղեկութեանց իմաստն ամփոփելով բաւ կ'համարիմք հրատարակել, որոց մէջ Սալիսպըրի մարգիզին տացած հրահանգներն, և միւս տերութեանց հետ ըրած տեսակցութենէն ներկայ խնդրոյն վրայօք քաղած կարծիքներն յայտնապէս կը տեսնուին, որք մինչև ցարդ մեծ մասամբ անծանօթ մնացած էին։

Քօնֆէրանսէն առաջ Լորտ Սալիսպըրի տրուած հրահանգներուն մէջ Լորտ Տերպի կըսէ թէ Թուրքիա անկարող և անընդունակ է բարեկարգութիւններն իրականացնելու, ուստի և մասնաւոր երաշխաւորութիւններ հարկ է։ Այսու հանդերձ Անգլիա՝ Տաճկաստանի մէկ մասին՝ օտար զօրութեամբ գրաւման մը դէմ է։

Պերլինի մէջ Գերմանիոյ կայսրն ըսեր է Սալիսպըրի մարգիզին թէ Ռուսիոյ կայսեր քաղաքականութիւնը անհրաժեշտ ըրած էին թէ՝ ներկայ պարագայներէն և թէ իւր կրօնակից կրած հարստահարութիւնը։

Վիէննայի մէջ Աւստրիոյ կայսրն ալ յայտներ է անգլիացի լիազօր փոխանորդին թէ Աւստրիոյ և Անգլիոյ չահերն միևնոյնն են Արեւելեան խնդրոյն առած ներկայ կերպարանքին մէջ։

Հռոմի մէջ Պ. Մէլեկարի հաւատեր է զմբրդիզը թէ պատերազմի մը պահուն Իտալիա չէզոք պիտի կենայ, բայց Տաճկաստանի գաւառաց՝ ուրիշ տերութեան մը կողմէն գրաւուելուն դէմ պիտի կենայ։

Սըր Հէնրի Իլերթ կ'գրէ Լորտ Տերպիի թէ, Պ. Կլատսթընի խմբուած հակառակական յուզմանն ու ցոյցերուն վրայ, Բ. Դրան վրայ Անգլիոյ ունեցած ազդեցութիւնը մեծապէս նուազեր է։

ԱՐԱՋԱՆՔ

Հրատարակվում է Կարսի Մարզային Վարչության Մշակութային Բաժնի կողմից

Խմբագրական կոլեգիա՝ Ա. Ա. Ալեքսանյան, Ա. Ա. Ասատրյան, Ա. Ա. Գրիգորյան, Ա. Ա. Գրիգորյան, Ա. Ա. Գրիգոր

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

ՆԱԽ ՎԱՂՎԱՑԻՆ ՏԵՍ ՂԵՒՈՑ

Յարեքշաբթի

Ա. ՏԱՐՈՆԱՑՒ ՊՂՆՎԱՑ

Ընթերցողաց ծանուցանեմ որ ներկայ տարի ես ալ դադրեցուցած եմ իմ յօդուածներս հինգ տարեկան ղեկտեմբեր ամսուն մէջ, որովհետեւ ինձ համար ոչ մի օգուտ չունէին, իսկ ժամանակս շատ թանկագին է ինձ համար, որպէսզի կարենամ զայն ի զուր վատնել։ Ուստի ներկայ տարի ես ալ ոչինչ գրեցի։ Ուրեմն ներողութիւն կը խնդրեմ ընթերցողներէն։

Ա. Տ.

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

ՕՐՈՒՑ ՀԱՄԱՐ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ ՀԱՑԵՐ

(Օր. ամէն 100 դրամ 1 հատ)

Ընդհ. ոսկի		109.53
Դրամ. »		87.34
Ռօլ		89.
Ֆրանսիական		16.35
» թղթադրամ		14.
Ֆրանց		11.13
Շիլինգ		12.—
Հարեվեյի		13 20
Ձերմակ ադեղաս		1. 09
Գրկուն		150.—
Թուրքական	գողտրած	157.30

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

ՕՐՈՒՑ ՀԱՄԱՐ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ ՀԱՑԵՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

Ընթերցողաց ծանուցանեմ եւ յոյժ-ակնածութեամբ կը խնդրեմ որ ներողամիտ ընդունիք այս տողերս, որոնցմով ես ստիպուած եմ յայտնել ձեզի թէ ներկայ տարի ես ալ ոչինչ գրեցի, որովհետեւ ինձ համար ոչ մի օգուտ չունէին, իսկ ժամանակս շատ թանկագին է ինձ համար, որպէսզի կարենամ զայն ի զուր վատնել։ Ուստի ներկայ տարի ես ալ ոչինչ գրեցի։ Ուրեմն ներողութիւն կը խնդրեմ ընթերցողներէն։

Ա. ՏԱՐՈՆԱՑՒ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

ՕՐՈՒՑ ՀԱՄԱՐ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ ՀԱՑԵՐ

(Օր. ամէն 100 դրամ 1 հատ)

Ընդհ. ոսկի		109.53
Դրամ. »		87.34
Ռօլ		89.
Ֆրանսիական		16.35
» թղթադրամ		14.
Ֆրանց		11.13
Շիլինգ		12.—
Հարեվեյի		13 20
Ձերմակ ադեղաս		1. 09
Գրկուն		150.—
Թուրքական	գողտրած	157.30

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

Ընթերցողաց ծանուցանեմ եւ յոյժ-ակնածութեամբ կը խնդրեմ որ ներողամիտ ընդունիք այս տողերս, որոնցմով ես ստիպուած եմ յայտնել ձեզի թէ ներկայ տարի ես ալ ոչինչ գրեցի, որովհետեւ ինձ համար ոչ մի օգուտ չունէին, իսկ ժամանակս շատ թանկագին է ինձ համար, որպէսզի կարենամ զայն ի զուր վատնել։ Ուստի ներկայ տարի ես ալ ոչինչ գրեցի։ Ուրեմն ներողութիւն կը խնդրեմ ընթերցողներէն։

Ա. ՏԱՐՈՆԱՑՒ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

ՕՐՈՒՑ ՀԱՄԱՐ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ ՀԱՑԵՐ

(Օր. ամէն 100 դրամ 1 հատ)

Ընդհ. ոսկի		109.53
Դրամ. »		87.34
Ռօլ		89.
Ֆրանսիական		16.35
» թղթադրամ		14.
Ֆրանց		11.13
Շիլինգ		12.—
Հարեվեյի		13 20
Ձերմակ ադեղաս		1. 09
Գրկուն		150.—
Թուրքական	գողտրած	157.30

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ